

Turcii otomani

Începând cu secolul XI, Orientul Mijlociu a fost invadat de populații turcice din Asia Centrală. Una dintre acestea, otomanii, a capturat Constantinopolul și a lovit adânc în Europa, dând naștere unui vast imperiu.

În 1055, o populație războinică, triburile vorbitoare de limbă turcă, în frunte cu Togrul Beg, a invadat Orientul Mijlociu și a capturat orașul Bagdad. Aceștia erau turcii selgiucizi, un popor nomad, convertit deja la islamism. Urmașul lui Togrul, Alp Arslan, a ocupat Siria și Palestina, iar în 1071, le-a provocat bizantinilor o înfrângere cumplită în marea bătălie de la Manzikert. Bizanțul nu și-a revenit niciodată pe deplin după pierderea Anadoliei, centrul Asiei Mici – devenită cunoscută ca Turcia, după numele poporului care o cucerise.

Otomanii nou-veniți

Sultanatul Selgiucid a suferit pierderi nesemnificative în timpul primei Cruciade Creștine din 1096-99, dar s-a destrămat la mijlocul secolului XII. Cu toate acestea, ultimele dinastii selgiucide au supraviețuit în unele regiuni, iar una dintre acestea, selgiucizii din Rum (Asia Mică), a adus în țară noi triburi turcești, care să le apere granițele cu Bizanțul. Acești apărători au

▶ Această hartă reprezintă întinderea Imperiului Otoman pe măsură ce invadatorii turci cucereau sistematic cele mai întinse regiuni din Europa între 1359-1683.

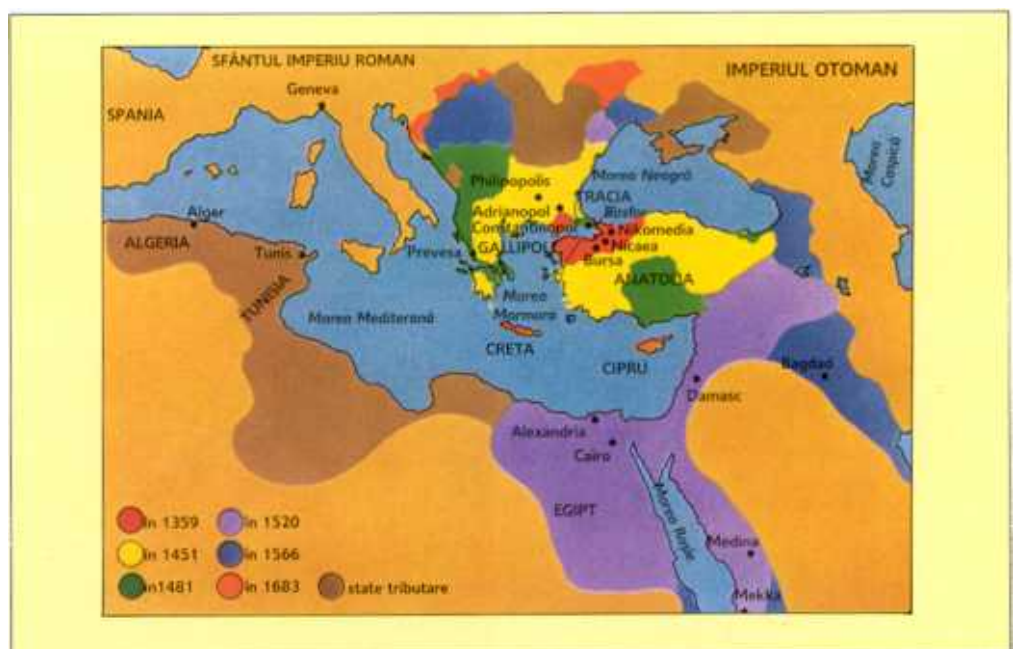
▶ Soldați pedestri în Constantinopol, 1453. Forța de soldați pedestri a fost creată de nepotul lui Osman I, Murad I (1362-89). Recrutați din rândurile copiilor creștini din Balcani, ei au devenit un corp de elită.

devenit cunoscuți sub numele de turci otomani (osmanli), numele provenindu-le de la cel al liderului lor, Osman (Ottoman) I (1290-1326). În ciuda aducerii acestor triburi, sultanatul din Rum s-a prăbușit în cele din urmă în 1302, dar în confuzia ce a urmat, otomanii au reușit să-și păstreze pământurile. Bizantinii îi foloseau pe post de mercenari, pentru a lupta împotriva inamicilor din Balcani-ai imperiului, iar prin urmare, otomanii și-au început propriile lor cuceriri în zonă, pretinzând sume de

▶ Mahomed II, a cărui tactică iscusită l-a ajutat să cucerească Constantinopolul. Lanțul care împiedica navigația în apele din jurul portului a fost ocolit când Mahomed și-a tras navele pe uscat, spre capătul strâmtorii.

bani de la macedonieni, bulgari și sârbi, în schimbul păcii cu aceștia; supremația otomană a fost confirmată în 1389, când o coaliție formată din aceste regate supuse a fost înfrântă în bătălia decisivă de la Kosovo.

În aceeași perioadă, otomanii s-au răspândit în Asia Mică, luând în stăpânire alte triburi musulmane și expulzându-i pe bizantini din majoritatea teritoriilor rămase. La sfârșitul secolului XIV Constantinopolul a fost izolat, cu turci pe cele două părți ale Bosforului, doar

celebrele ziduri de apărare ale Constantinopolului reușind să-i țină pe aceștia la distanță.

O armată de cruciați din Vest a fost înfrântă la Nicopole (1396), dar presiunea asupra Bizanțului a fost îndepărtată de apariția cuceritorului nomad Timur. Deși Baiazid (1389-1402), învingătorul de la Nicopole, era un războinic priceput, nu a putut rezista în fața lui Timur, armata sa fiind zdrobită la Ankara în 1402. Imperiul Otoman s-a destrămat și, deși Timur a dispărut curând din peisaj, au trecut aproape 50 de ani până când răul a fost reparat, iar sultanul Mahomed II (1451-81) s-a simțit pregătit să lanseze un nou atac asupra Constantinopolului.

Atacarea Constantinopolului

Atacul a fost planificat sistematic. Constantinopolul nu putea primi ajutor nici pe uscat, nici pe mare, datorită celor două fortărețe turcești de pe Bosfor și flotei acestora care naviga prin Marea Marmara spre sud. Armatei otomane, compusă din 150000 de oameni, i-au ținut piept doar câteva mii de apărători, dar bizantinii au opus rezistență timp de două luni până când, la 29 mai 1453, zidurile au fost în cele din urmă străpunse. Imperiul Bizantin a dispărut, bisericile acestuia au fost transformate în moschei, iar Constantinopolul a devenit capitala sultanilor otomani.

Turcii s-au răspândit în toate direcțiile, pătrunzând adânc în Balcani, navigând de-a lungul coastei nordice a Mării Negre și îndreptându-se spre est, unde au intrat în conflict cu noul imperiu persan. Între 1516-17 au cucerit Siria și Egipt, obținând controlul asupra estului mediteranean. Ei au preluat controlul și asupra locurilor sfinte din Islam în Arabia, permițându-le sultanilor otomani să solicite o bază religioasă pentru conducerea lor.

DATE IMPORTANTE

1055
Turcii selgiucizi capturează Bagdadul
1071
Selgiucizii îi înfrâng pe bizantini la Manzikert
1280
Turcii otomani sosesc în Asia Mică
1302
Sultanatul Selgiucid de la Rum se prăbușește
1389
Lupta de la Kosovo
1396
Lupta de la Nicopole
1402
Otomanii înfrânți de Timur la Ankara
1453
Otomanii ocupă Constantinopolul
1521
Capturarea Belgradului
1522
Insula Rodos este capturată, începuturile puterii maritime turcești
1526
Cucerirea Ungariei (Lupta de la Mohács)
1529
Turcii asediază Viena
1571
Turcii sunt înfrânți la Lepanto
1699
Pacea de la Karlowitz; declinul Imperiului Otoman devine vizibil

Puterea turcească a atins apogeul în timpul lui Soliman Magnificul (1520-66). În Europa, orașul-cheie Belgrad a fost ocupat în 1521, otomanii pătrunzând apoi în Ungaria. După victoria de la Mohács (1526), cea mai mare parte a regatului a fost ocupată, iar turcii se pregăteau să atace regiunile habsburgice austriece. Dar când Soliman a asediat Viena, în 1529, orașul a rezistat, iar sultanul a trebuit să se retragă. În ciuda temerilor europenilor, următoarele invazii turcești nu au avut succes. Însă Viena a rămas la doar 130 km distanță de frontiera otomană aproape 200 de ani.

Armatele lui Suliman au obținut victorii importante asupra perșilor, capturând Bagdadul și ocupând Armenia; în timpul domniei acestuia a fost creată o flotă turcească puternică care a capturat Rodos (1522), Algeria (1529), Tunisia (1533) iar mai târziu, Cipru (1571). Malta a rezistat, iar spaniolii și venețienii s-au dovedit dușmani de temut, obținând o victorie pe mare la Lepanto, în 1571, care a zădărnicit dominația otomană totală asupra zonei mediteraneene. Limitele expansiunii turcești fuseseră atinse. Treptat, sub conducerea unor sultani nepricepuți și a intrigilor între marii viziri (prim-miniștri), sistemul guvernamental s-a prăbușit, iar corupția și ineficiența s-au răspândit. Imperiul Otoman a stagnat, în timp ce în Europa se dezvoltă state puternice.

Cu toate acestea, imperiul a rămas intact, parțial datorită faptului că puterile europene erau prea preocupate de conflictele dintre ele pentru a profita de slăbiciunea turcilor. În 1683, un mare vizir a încercat să revigoreze statul, atacând Austria și asediind Viena cu o armată formată din 200000 de oameni. Însă orașul a rezistat, iar o forță armată puternică a distrus armata turcă. Prin pacea de la Karlowitz, turcii au suferit primele pierderi teritoriale însemnate în Europa.

După o scurtă perioadă de bunăstare în secolul XVIII, în Imperiul Otoman s-a instalat un declin ireversibil. În secolul XIX, viitorul vastului Imperiu Otoman devenise o problemă internațională denumită de britanici "Chestiunea Orientală".

▲ Budapesta asediată de Soliman, într-o miniatură din secolul XVI. După bătălia de la Mohács din 1526 marea parte a Ungariei, inclusiv Budapesta, a căzut în mâini otomane.

● Asediul fără succes al turcilor asupra Vienei, 1683. În 1699, austriecilor li s-au restituit toate pământurile ungare prin pacea de la Karlovitz.

